

Diferentes denominacions de l'Hospital

En l'escriptura de fundació i en els llibres més remots hi llegim: *Hospital de Pobres de Crist*. És el nom autèntic, li donaren els seus propis fundadors. En el segle XVIII, *Hospital de Santa Creu*. Aquesta denominació, el mateix que Festes de Santa Creu, segurament era influenciada pels Monjos Agustins del Monestir de Santes Creus de Vilabertran, més tard Santa Maria, com fou influència Beneditina dels Monjos de Sant Pere de Roda, els noms de Cap de Creus, Port de Santa Creu (Port de la Selva), La Vall de Santa Creu, etc... Més tard s'anomenà *Hospital de Sant Baldri i Sant Llätzer*, per haver-se construït adosat a l'Església dedicada a aquests Sants. Ultimament *Hospital de Caritat*.

Vida de l'Hospital

El Sr. En Joaquim Cusi Fortunet, desplaçat al Masnou amb gran recança

ducte de la multiitud de llegats acumulats en el transcurs del temps. No podem enumerar-los en aquest lloc. Pot ser algun dia la Junta es cuidarà de gravar els seus noms en un Quadro d'Honor.

Hospital i Casa de Maternitat

Les malalties d'Obstetrícia, en interdicte amb l'Hospital (*salvem alguna excepció*) per espai de tres quarts de segle, fins el punt d'ésser negada l'admissió com si aquesta enfermetat no formés part de la Medicina, tenien en 1831 el seu departament destinat a Maternitat. En la plantilla del personal en aquella data hi figurava la llevadora i la dida.

El primer majordom al donar comptes a fi de mes a la Junta Administrativa, deia: Pagat a la llevadora Joana Jofra, per recollir expòsits: mitja pesseta dia. Pagat a la dida per donar mamar de nit: mitja pesseta. De dia cobrava un ral. En nostres dies, encara es conserva una habitació anomenada de Sant Ramon Nonat, a qui tenen especial devo-

Independència, hi trobem molts presoners prussians, que formaven part de les Divisions franceses. Fins a nostres dies - salvant alguna petita interrupció - hi ha hagut en el nostre Hospital el Departament Militar. Cal remarcar, però, que la Junta no ha permès mai, cap imposició de l'element militar, i que en certes ocasions ha tingut de lluitar amb fermesa, per a defensar la independència de l'Establiment com a Institució privada. Fou declarat de Beneficència Particular per R. O. del Ministeri de Governació amb data 8 agost de 1902.

Arqueològicament parlant...

Nostre Hospital d'una seivenat i senzillesa sorprenents arqueològica i arquitectònicament parlant: no té gran mèrit. Ha desaparegut l'escut d'armes de la Casa Vilanova Roca, que Ursula Vilanova havia ordenat gravar o pintar damunt l'habitació que s'havia reservada a l'entrar a ell. El passamà de pedra que completava l'escala que Francesc

esdevenidores, quan visitin l'Hospital, a l'arribar a l'*Atrium*, la seva vista topirà amb un bust de bronze, tamany natural, col·locat damunt una columna de marbre pulimentat sostinguda per un ferm pedestal de pedra. Al fons, emmarcada en un quadro de rejoleta, formant mosaics, ovrarà la següent inscripció:

TESTIMONI D'AFECTE I ADMIRACIÓ AL METGE ERNEST VILA MORENO DIRECTOR D'AQUEST HOSPITAL. LA CIUTAT EN L'ANY DE RESTAURACIÓ DE LES NOSTRES CORTS.

Testimoni d'afecte i admiració... ¿per què? El bronze i marbre matèria dura, perpetuen les obres grans portades a terme; el marbre i bronze diran a la posterioritat l'obra realitzada en el nostre Hospital, en la nostra Ciutat i en la Comarca tota.

Resumint: En l'història de l'Hospital des de la fundació fins a la data, hi trobem marcades quatre fites memorables. En el segle XIV, Bernat Jaume i Gazenda; en el segle XVII, Ursula de Vilanova; en el segle XX, Sra. Vidua i Fills de Vicents Salleras i Dr. Ernest Vila Moreno. Els dos primers bastiren el nostre Hospital amb el capital; els dos últims l'han aixecat amb el capital i la ciència.

J. M. C.

NOTA - Després del descobriment del bust del doctor Vila Moreno, es descobrirà el marbre que a l'entrada del *Departament Salleras* perpetuarà el nom d'aquell generós donant.

Per la República i pel bon nom d'aquesta terra beneïda de l'Empordà:

Una gràcia de caritat!

L'ABNEGACIÓ HOMENATJADA

La personalitat de l'Ernest Vila, pot estudiar-se des de distints punts de mira. Avui ens detindrem exclusivament davant el caire humà del nostre homenatjat.

Tota persona per poc sensible que sigui, sent una atracció irresistible en vers aquells homes que reparteixen bondat. El Crist humà, el Crist històric, mereix el respecte i la simpatia de tots els homes, perquè féu això, repartir la bondat al seu voltant, sense mirar els seus beneficis i les seves ànsies de millorament a qui afavorien. L'Ernest Vila, té quelcom del Crist legendari, n'hi ha prou amb saber la seva abnegació, el seu desig humaníssim d'alleugerir les penes dels sofrents, perquè sentiu per ell una atracció extraordinària, i si a l'Ernest Vila el veieu voltat dels humils, dels desheredats, entrant a les llars miserables sense cap afany lucratiu, tot el contrari, deixant-hi quelcom, llavors el vostre respecte augmenta i us sentiu temptat, vulgues no vulgues, a fer-ne un heroi de llegenda. L'Ernest Vila, és quelcom anormal dintre la nostra societat actual. Avui que, amb el

Façana de l'Hospital

nostra - encara que en esperit constant amb nosaltres - poc abans de deixar-nos, en aquella fecunda i brillant campanya *Pro Hospital*, segada en flor al començament de la Dictadura, quan començava a donar ubèrrims fruits, i més tard secundada aquella interrupció per altres, sense cap raó positiva, el Sr. Cusi Fortunet - repetim - entre altres coses deia: «Si be al començament els recursos del Hospital eren escassos, no faltaren persones caritatives que moguts per sentiments humanitaris i altruistes, fessin donatius i atorguessin llegats; i així pogueren anar-se admetent major nombre de malalts, fins que arribà a desaparèixer la limitació».

No obstant en els 600 anys que l'Hospital de Figueres compta d'existència, hi ha hagut mermes en el capital; i així podia dir Don Leonci Garcia en el pròleg del Reglament que pel règim de l'Establiment redactà abans de deixar la Secretaria del nostre Ajuntament: «Així es comprèn que ses rendes sien tan escasses com nombroses foren en temps no llunyans». L'Hospital viu, avui, de les seves rendes pròpies, pro-

ció les parteres. Aquesta habitació estava destinada a Maternitat, i si ens fixem només una mica en l'importància que hi donava la Junta al dotar-la del personal susdit, haurem de convenir que aquesta secció s'extenia a altres habitacions. Volem fer justícia; val a dir, que aquella preocupació, aquella temença, aquell no se que infantil que no veiem en cap Hospital de relativa immortància, tendeix a desaparèixer; han ingressat més malalties d'aquesta mena, des de dos anys a aquesta part, que no n'havien entrades amb quinze.

La Junta de l'Hospital i el Ram de Guerra

Des de temps molt llunyans, la Junta de l'Hospital ha permès, fossin hospitalitzats els soldats que dissortadament queien malalts en la Ciutat i en les poblacions foranes. En 1740, ja hi trobem entrades de militars. Més ençà, eren traslladats al nostre establiment benèfic els soldats d'Artilleria de la Bateria de Roses. En 1807, durant la Guerra de la

Barris havia disposat construir, ha desaparegut també. En la dèria d'emblanquinar pedres que dominava en el segle passat, foren enflanquinats alguns finestrals. Ultimament, foren tapiats dos més. Les plujes més clements que els homes es cuiden de reeixir-les. Sols resten - immaculades - dues làpides. Una en la façana, commemorativa del aixampla que es donà al mateix, al instal·lar-lo al carrer Nou. L'altra - damunt l'escala - anuncia que la generositat dels figuerencs - amb els seus llegats - fundaren i dotaren l'Hospital de pobres de Crist.

En avant, esculpit el marbre i en lletres d'or també llegirem: *Departament Salleras*. Aquesta làpida, en temps present i en l'avenir recordarà el gest magnànim de la Sra. Vda. i Fills de Vicents Salleras, montant de sol a rel la Sala d'Operacions i el dos departaments (homes i dones pobres) destinats a cirurgia. La multiitud de pobres que a hores d'ara, han guarit les dolences en aquests departaments els beneiran eternament.

Per últim, la nostra generació i les

El nostre Hospital és pobre. L'acudir a tantes malures l'empobreix cada dia més. Mireu el quadro estadístic que publiquem. Ciutadà! Quan facis testament pensa en el nostre Hospital.